

Fylgiskjal I.**Samþykkt nr. 172, um vinnuáðstæður á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnuáðstæðunefndarinnar sem kom saman til 78. þingsetu sinnar í Genf 5. júní 1991 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuáðstæðunefndarinnar,

minnst þess að alþjóðlegar Samþykktir og Tillögur, þar sem mælt er fyrir um almenna staðla um vinnuáðstæður, eiga við um starfsmenn á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum, og

gefur gaum að því að sérstakar áðstæður, sem einkenna störf á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum, gera æskilegt að auka notkun þessara Samþykktar og Tillagna í þessum flokkum stofnana og auka við þær með sérstökum stöðlum sem hafa það markmið að gera starfsmönnum kleift að njóta virðingar í samræmi við hlutverk sitt í þessum flokkum stofnana, sem fer sífellt fjölgandi, og laða nýja starfsmenn að þeim með því að bæta vinnuáðstæður, þjálfun og framavonir, og

gefur gaum að því að almennir kjarasamningar eru virk aðferð til að ákveða vinnuáðstæður í þessari atvinnugrein, og

þar eð afgreiðsla Samþykktar ásamt gerð almennra kjarasamninga mun bæta vinnuáðstæður, framavonir og starfsöryggi, starfsmönnum til hagsbóta, og

þar eð þingið hefur samþykkt tilteknar ábendingar um vinnuáðstæður sem eiga við um starfsmenn á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og

þar eð þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar,

gerir þingið í dag, 25. júní 1991, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um vinnuáðstæður á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum, 1991.

1. gr.

1. Samkvæmt ákvæðum 2. gr., 1. mgr., á þessi samþykkt við um starfsmenn á:
 - a. hótelum og svipuðum stofnunum sem taka fólk í gistingu;
 - b. veitingastofum og svipuðum stofnum sem veita mat, drykki eða hvort tveggja.
2. Skilgreiningin á þeim flokkum, sem tilgreindir eru í undirmálgreinum a og b hér að ofan skal ákveðin af hverju aðildarríki miðað við aðstæður í landinu og að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekanda og launafólks. Hverju aðildarríki, sem fullgildir samþykktina að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekanda og launafólks, er heimilt að undanþiggja frá beitingu ákvæða hennar tilteknar stofnanir, sem falla innan skilgreiningarinnar hér að ofan, þar sem samt er um að ræða sérstök og veruleg vandamál.
3. a. Hverju aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, er heimilt, að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekanda og launafólks, að láta ákvæði þessarar samþykktar ná einnig til annarra skyldra stofnana sem veita ferðamönnum þjónustu, en þær skulu tilgreindar í yfirlýsingu sem fylgir fullgildingarskjali þeirra.
- b. Hverju aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, er heimilt, að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekanda og launafólks, að tilkynna forstjóra alþjóðavinnuáðstæðunefndarinnar um það síðar með yfirlýsingu að það hyggist láta ákvæði samþykktarinnar gilda um aðra flokka skyldra stofnana sem veita ferðamönnum þjónustu.
4. Hvert aðildarríki, sem fullgildir þessa samþykkt, skal í fyrstu skýrslu sinni um framkvæmd samþykktarinnar, sem lögð er fram samkvæmt ákvæðum 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuáðstæðunefndarinnar, tilgreina hverja þá tegund stofnana sem kann að hafa verið

undanþegin ákvæðum hennar samkvæmt ákvæðum 2. mgr. hér að ofan og tilgreina þar ástæður fyrir undanþágunni og skal þar koma fram afstaða hlutaðeigandi samtaka atvinnurekenda og launafólks hvað snertir slíka undanþágu og skal tilgreina í síðari skýrslum ákvæði landslaga og venja hvað snertir þær stofnanir sem undanþegnar eru og að hve miklu leyti samþykktin hefur eða fyrirhugað er að hún hafi áhrif á starfsemi slíkra stofnana.

2. gr.

1. Í þessari samþykkt merkir hugtakið „hlutaðeigandi starfsmenn“ starfsmenn sem starfa hjá stofnunum sem þessi samþykkt á við um samkvæmt ákvæðum 1. gr., hvernig sem ráðningu þeirra er háttað og hversu lengi sem þeir hafa starfað hjá þeim. Hverju aðildarríki er hins vegar heimilt, með tilliti til landslaga, aðstæðna og venja og að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekenda og launafólks, að undanþiggja sérstaka tiltekna flokka starfsmanna frá beitingu allra eða sumra ákvæða þessarar samþykktar.
2. Hvert aðildarríki sem fullgildir þessa samþykkt skal í fyrstu skýrslu sinni um framkvæmd samþykktarinnar, sem lögð er fram samkvæmt ákvæðum 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuáætlunarinnar, tilgreina hvern þann flokk starfsmanna sem kann að hafa verið undanþeginn ákvæðum hennar samkvæmt ákvæðum 1. mgr. hér að ofan og tilgreina þar ástæður fyrir undanþágunni og skal þar koma fram staða hlutaðeigandi hvað snertir slíka undanþágu og skal tilgreina í síðari skýrslum hvers konar þróun til viðtækari framkvæmdar.

3. gr.

1. Hvert aðildarríki skal, að teknu tilliti til sjálfstæðis hlutaðeigandi samtaka atvinnurekenda og launafólks, marka og beita, með þeim hætti sem samrýmist landslögum, aðstæðum og venjum, stefnu sem hefur það markmið að bæta vinnuáætlun hlutaðeigandi starfsmanna.
2. Almenn markmið slíkrar stefnu skal vera að tryggja að hlutaðeigandi starfsmenn verði ekki afskiptir hvað snertir hvers konar lágmarkskröfur á landsvísu fyrir starfsmenn almennt, m.a. hvað snertir almannatryggingar.

4. gr.

1. Ef ekki eru fyrirmæli um annað í landslögum eða samkvæmt venju merkir hugtakið „vinnutími“ þann tíma þegar starfsmaður er til reiðu fyrir atvinnurekanda.
2. Hlutaðeigandi starfsmenn skulu eiga rétt á sanngjörnum og eðlilegum vinnutíma og ákvæðum um yfirvinnu í samræmi við landslög og venju.
3. Hlutaðeigandi starfsmönnum skal séð fyrir eðlilegum lágmarkshvildartíma daglega og vikulega í samræmi við landslög og venju.
4. Hlutaðeigandi starfsmenn skulu, ef því verður við komið, fá upplýsingar um vinnuáætlanir til að gera þeim kleift að skipuleggja einkalíf sitt og fjölskyldulíf.

5. gr.

1. Ef starfsmönnum er ætlað að vinna á almennum frídögum skulu þeir fá viðeigandi endurgjald í frítíma eða með greiðslu svo sem ákveðið er í kjarasamningum eða í samræmi við landlög eða venju.
2. Hlutaðeigandi starfsmenn skulu eiga rétt á árlegu leyfi á launum og skal lengd þess ákveðin í almennum kjarasamningum eða í samræmi við landslög eða venju.
3. Í þeim tilvikum þegar starfssamningi lýkur eða tímabil samfellds starfs er ekki nægilega langt til að veita þeim fullt árlegt leyfi skulu hlutaðeigandi starfsmenn eiga rétt á launuðu leyfi í hlutfalli við lengd starfstíma síns eða að öðrum kosti greiðslu launa svo sem ákveðið er í kjarasamningum eða í samræmi við landslög eða venju.

6. gr.

1. Hugtakið „þjórfé“ merkir peningaupphæð sem viðskiptavinur afhendir starfsmanni óumbedið til viðbótar við þá upphæð sem viðskiptavini ber að greiða fyrir veitta þjónustu.
2. Hlutaðeigandi starfsmenn skulu fá grunnlaun, sem greidd eru reglulega, hvort sem þeir fá þjórfé eða ekki.

7. gr.

Óheimilt er að selja eða kaupa starfsstöðu í þeim stofnunum sem tilgreindar eru í 1. gr., þar sem slíkt er tíðkað.

8. gr.

1. Ákvæðum þessarar samþykktar má beita í eða með landslögum eða reglugerðum, kjarasamningum, gerðardómum eða dómsúrskurðum eða með öðrum viðeigandi hætti sem samrýmist venjum í hverju landi.
2. Í þeim aðildarríkjum, þar sem ákvæði þessarar samþykktar eru að jafnaði tekin upp í samningum milli atvinnurekenda eða samtaka þeirra og samtaka launafólks eða er að jafnaði beitt með öðrum hætti en með lagasetningu, skal svo litið á að farið sé eftir slíkum ákvæðum ef þau eru hluti þess háttar samninga eða þeim er beitt með öðrum hætti til hagsbóta fyrir mikinn meiri hluta hlutaðeigandi starfsmanna.

9. gr.

Formlegar fullgildingar þessarar samþykktar skulu sendar forstjóra alþjóðavinnuálagaskrifstofunnar til skrásetningar.

10. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis vera bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnuálagastofnunarinnar sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.
3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

11. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnuálagaskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.
2. Sérhvert aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni annað tíu ára tímabil, en síðan getur það sagt henni upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

12. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnuálagaskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnuálagastofnunarinnar skráningu allra fullgilinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.
2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

13. gr.

Forstjóri alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar, skv. 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

14. gr.

Þegar stjórnarnefnd alþjóðavinnumálaskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

15. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti, og sú samþykkt mælir ekki fyrir um á annan veg, þá skal:
 - a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 11. gr. hér að framan, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma þegar það gerist;
 - b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt hefur öðlast gildi.
2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni í þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

16. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar eru jafngildir.

Fylgiskjal II.**Tillaga nr. 179, um vinnuaðstæður á hótélum, veitingastofum og svipuðum stofnunum.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnuáskilnaðarinnar, sem kom saman til 78. þingsetu sinnar í Genf 5. júní 1991 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuáskilnaðarinnar,

þar eð þingið hefur samþykkt tilteknar ábendingar varðandi vinnuaðstæður á hótélum, veitingastofum og svipuðum stofnunum, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og

þar eð þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi Tillögu, sem er viðbótarskjal við Samþykkt um vinnuaðstæður (á hótélum og veitingastofum), 1991,

gerir þingið í dag, 25. júní 1991, eftirfarandi tillögu sem nefna má Tillögu um vinnuaðstæður (á hótélum og veitingastofum), 1991.

I. Almenn ákvæði.

1. Þessi tillaga á við um starfsmenn, samkvæmt skilgreiningu í 3. gr., sem starfa á:
 - a. hótélum og svipuðum stofnunum sem taka fólk í gistingu;
 - b. veitingastofum og svipuðum stofnunum sem veita mat, drykki eða hvort tveggja.
2. Aðildarríkjum er heimilt, að höfðu samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekenda og launafólks, að láta ákvæði þessarar tillögu ná einnig til annarra skyldra stofnana sem veita ferðamönnum þjónustu.
3. Í þessari Tillögu merkir hugtakið „hlutaðeigandi starfsmenn“ starfsmenn sem starfa hjá stofnunum sem þessi tillaga á við um samkvæmt ákvæðum 1. og 2. gr., hvernig sem ráðningu þeirra er háttað og hversu lengi sem þeir hafa starfað hjá þeim.
4. (1) Þessari tillögu má beita í eða með landslögum eða reglugerðum, kjarasamningum, gerðardómum eða dómsúrskurðum eða með öðrum viðeigandi hætti sem samrýmist venjum í hverju landi.
 - (2) Aðildarríki ættu:
 - a. að sjá fyrir virku eftirliti með framkvæmd þeirra ráðstafana sem gerðar eru í framhaldi af þessari tillögu með eftirlitsþjónustu eða öðrum viðeigandi hætti;
 - b. að hvetja hlutaðeigandi samtök atvinnurekenda og launafólks til að taka virkan þátt í að hvetja til þess að ákvæðum þessarar tillögu verði hrundið í framkvæmd.
5. Meginmarkmið þessarar tillögu, að teknu tilliti til sjálfstæðis hlutaðeigandi samtaka atvinnurekenda og launafólks, er að bæta vinnuaðstæður hlutaðeigandi starfsmanna í því skyni að þær nálgist vinnuaðstæður á öðrum sviðum atvinnulífsins.

II. Vinnutími og hvíldartími.

6. Ef annað hefur ekki verið ákveðið með þeim aðferðum sem tilgreindar eru í 4. gr. (1) merkir hugtakið „vinnutími“ þann tíma þegar starfsmaður er til reiðu fyrir atvinnurekanda.
7. (1) Framkvæmd ráðstafana til að ákveða eðlilegan vinnutíma og setja reglur um yfirvinnu skal vera efni viðræðna milli atvinnurekanda og hlutaðeigandi starfsmanna eða trúnaðarmanna þeirra.
 - (2) Með hugtakinu „trúnaðarmenn starfsmanna“ er átt við menn sem hafa hlotið viðurkenningu sem slíkir í landslögum eða samkvæmt venju í samræmi við Samþykkt um vernd og aðstöðu trúnaðarmanna starfsmanna á vinnustöðum frá 1971.
 - (3) Fyrir yfirvinnu skal greiða með leyfi á launum, með hærri greiðslu fyrir unna yfirvinnu eða hærri greiðslu samkvæmt landslögum eða venju að höfðu samráði milli atvinnurekanda og hlutaðeigandi starfsmanna eða trúnaðarmanna þeirra.
 - (4) Ráðstafanir skulu gerðar til að tryggja að vinnustundir og yfirvinna séu rétt reiknaðar og skráðar og að sérhver starfsmaður hafi aðgang að vinnuskýrslum sínum.

8. Þar sem því verður við komið ætti að leggja niður skiptar vaktir, helst með kjarasamningum.
9. Fjöldi og lengd matarhléa skulu ákveðin með tilliti til venja og siða í hverju landi eða á hverju svæði og eftir því hvort snætt er á staðnum eða annars staðar.
10. (1) Hlutaðeigandi starfsmenn skulu, eftir því sem við verður komið, eiga rétt á vikulegum hvíldartíma sem varir í a.m.k. 36 klst. og skal sá tími vera samfelldur ef því verður við komið.
(2) Hlutaðeigandi starfsmenn skulu að jafnaði eiga rétt á daglegum og samfelldum hvíldartíma í 10 klukkustundir.
11. Ef greiddur árlegur orlofstími hlutaðeigandi starfsmanna er undir fjórum vikum eftir árlangt starf ætti að gera ráðstafanir í almennum kjarasamningum eða með öðrum hætti samkvæmt landsvenju til að lengja hann smám saman þar til hann nær þeirri lengd.

III. Þjálfun.

- 12 (1) Sérhvert aðildarríki ætti, í samráði við hlutaðeigandi samtök atvinnurekenda og launafólks, að koma á eða, þar sem það á við, aðstoða samtök atvinnurekenda og launafólks og aðrar stofnanir við að koma á stefnumörkun og áætlunum um fræðslu og þjálfun starfsmanna og stjórnenda til hinna ýmsu starfa á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum.
(2) Meginmarkmið þjálfunaráætlana ætti að vera að auka færni og vinnugæði og gera þátttakendur hæfari til starfa og bæta tækifæri þeirra til starfsframa.